

Teisteanais
Nàiseanta
2021 GOIREAS MEASaidH

X874/76/11

**Matamataig
Pàipear 1 (Gun Àireamhair)**

Ùine — 1 uair 15 mionaidean

Comharran gu lèir — 55

ROINN 1 — 44 comharran

Feuch na ceistean UILE.

ROINN 2 — 11 comharran

Feuch AN DARA CUID Pàirt A NO Pàirt B.

CHAN FHAOD thu àireamhair a chleachdadh.

Gus na comharran gu lèir fhaighinn, feumaidh tu d' obrachadh a-mach a shealltainn.

Cuir na h-aonadan anns na freagairtean agad far a bheil sin iomchaidh.

Chan fhaigh thu comharran airson freagairtean a tha air an togail bho dhealbhan-sgèile.

Sgrìobh do fhreagairtean gu soilleir ann an leabhnan nam freagairtean. Chan eil farsaingeachd an àite airson freagairt idir ag innse na bu chòir dhut a sgrìobhadh. Cha leig thu leas an t-àite air fad a lìonadh.

Tha àite a bharrachd airson fhreagairtean aig deireadh an leabhraìn seo. Ma chleachdas tu an t-àite sin, feumaidh tu àireamh na ceiste a tha thu a' freagairt a chomharrachadh gu soilleir.

Cleachd inc **gorm** no **dubh**.

Mus fàg thu seòmar nan deuchainnean feumaidh tu leabhnan nam freagairtean a thoirt don Fhreiceadan; mura dèan thu sin, dh'fhaodadh tu na comharran gu lèir airson a' phàipeir seo a chall.

* X 8 7 4 7 6 1 1 *

LIOSTA FHOIRMLEAN

Cearcall

Tha an co-aontar $x^2 + y^2 + 2gx + 2fy + c = 0$ a' riochdachadh cearcall le meadhan $(-g, -f)$ agus radius $\sqrt{g^2 + f^2 - c}$.

Tha an co-aontar $(x-a)^2 + (y-b)^2 = r^2$ a' riochdachadh cearcall le meadhan (a, b) agus radius r .

An Toradh Scalair

$\mathbf{a} \cdot \mathbf{b} = |\mathbf{a}| |\mathbf{b}| \cos \theta$, far a bheil θ a' riochdachadh a' cheàirn eadar $\mathbf{a}$ agus $\mathbf{b}$

no $\mathbf{a} \cdot \mathbf{b} = a_1 b_1 + a_2 b_2 + a_3 b_3$ far a bheil $\mathbf{a} = \begin{pmatrix} a_1 \\ a_2 \\ a_3 \end{pmatrix}$ agus $\mathbf{b} = \begin{pmatrix} b_1 \\ b_2 \\ b_3 \end{pmatrix}$.

Foirmlean triantanach

$$\sin(A \pm B) = \sin A \cos B \pm \cos A \sin B$$

$$\cos(A \pm B) = \cos A \cos B \mp \sin A \sin B$$

$$\sin 2A = 2 \sin A \cos A$$

$$\cos 2A = \cos^2 A - \sin^2 A$$

$$= 2 \cos^2 A - 1$$

$$= 1 - 2 \sin^2 A$$

Deribheatan cumanta

$f(x)$	$f'(x)$
$\sin ax$	$a \cos ax$
$\cos ax$	$-a \sin ax$

Iontagalan cumanta

$f(x)$	$\int f(x) dx$
$\sin ax$	$-\frac{1}{a} \cos ax + c$
$\cos ax$	$\frac{1}{a} \sin ax + c$

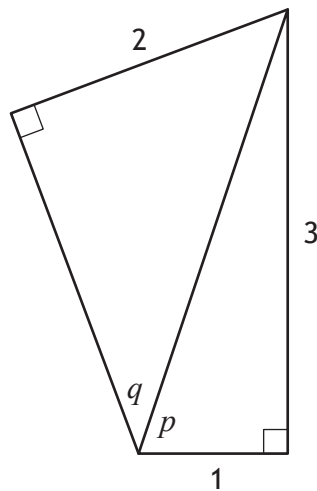
ROINN 1 — 44 comharran

Feuch na ceistean UILE

1. Lorg luach aig k a bheireadh freumhan co-ionnan dhan cho-aontar $kx^2 + 3x - 4 = 0$. 3
2. Ma tha $f(x) = (x^2 + 1)^5$, lorg $f'(1)$. 3
3. Tha fuincsean $f(x)$ air a mhìneachadh air $\mathbb{R}$, le
- $$f(x) = \frac{x+3}{2}.$$
- Lorg am fuincsean inbhersach, $f^{-1}(x)$. 3
4. Dearbh a bheil no nach eil an loidhne a tha a' dol tro na puingeann $(-4, 2)$ agus $(2, -7)$ ceart-cheàrnach ris an loidhne le co-aontar $3y = 2x + 9$. 3

[Tionndaidh an duilleag

5. Tha dà thriantan ceart-cheàrnach anns an diagram seo.

(a) Obraich a-mach luach

(i) $\sin p$

1

(ii) $\cos q$.

2

(b) Obraich a-mach an luach mionaideach aig $\cos(p + q)$.

3

6. Tha na fuincseanan f agus g air am mìneachadh air $\mathbb{R}$ le

- $f(x) = 2x + 5$

- $g(x) = x^2 - 2x$.

(a) Lorg abairt airson $f(g(x))$.

2

(b) Lorg abairt airson $g(f(x))$.

1

(c) Sgrìobh $g(f(x)) - f(g(x))$ anns an riochd $a(x+b)^2 + c$.

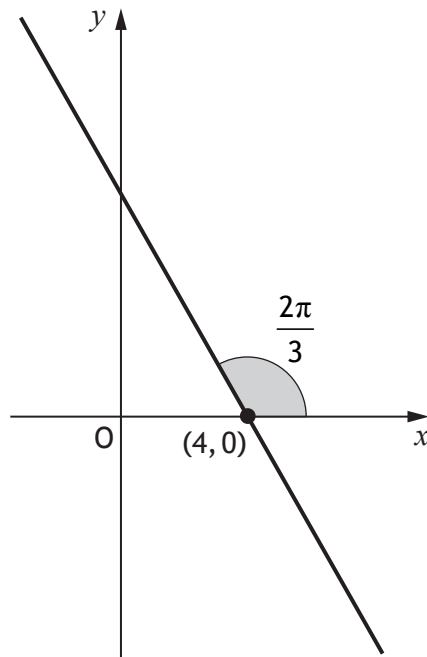
4

7. Obraich a-mach $\int 6 \cos\left(3x + \frac{\pi}{4}\right) dx$.

2

8. Tha loidhne a' dèanamh ceàrn $\frac{2\pi}{3}$ le taobh dhearbhte an x -axis.

Tha i a' dol tron phuing $(4, 0)$.

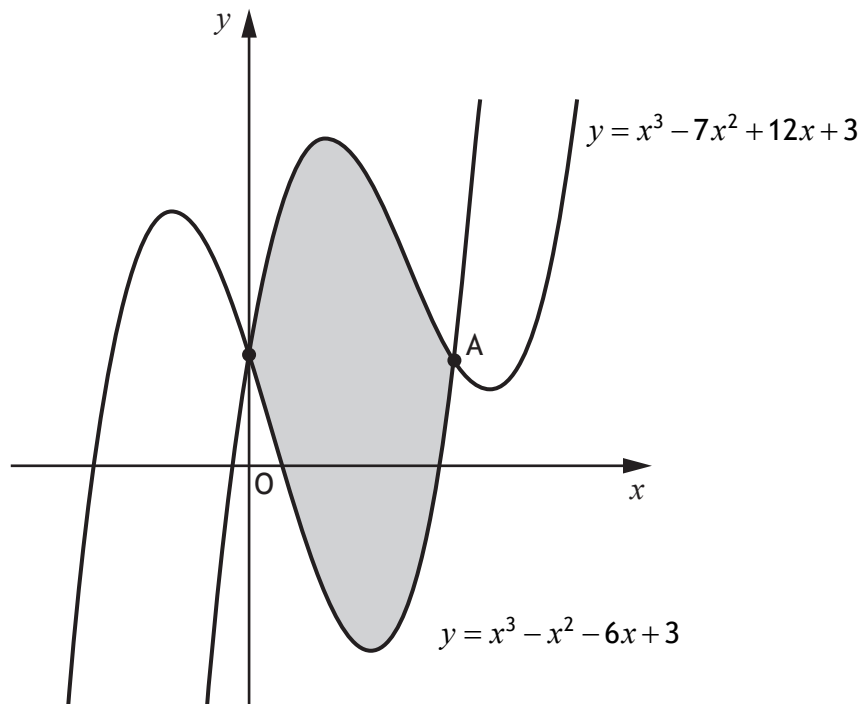
Obraich a-mach co-aontar na loidhne seo.

3

[Tionndaidh an duilleag

9. Tha an diagram a' sealltainn lùban le co-aontaran $y = x^3 - 7x^2 + 12x + 3$ agus $y = x^3 - x^2 - 6x + 3$.

Tha na lùban a' coinneachadh air an y -axis agus aig puing A.

- (a) Lorg an co-chomharra x aig A. 2
- (b) Obraich a-mach farsaingeachd a' phìos dhathte. 5
10. Factaraich gu h-iomlan $6x^3 - 13x^2 + 4$. 4

11. Tha fuincsean, f , air a mhìneachadh air $\mathbb{R}$, agus

- is e an luach as motha aig f 8
- tha an luach as motha a' tachairt nuair a tha $x = 6$.

Gheibhear am fuincsean g le $g(x) = 2f(x) - 9$.

(a) Sgrìobh sìos an luach as motha aig g . 1

Gheibhear am fuincsean h le $h(x) = f(x - 4) + 5$.

(b) (i) Sgrìobh sìos an luach as motha aig h . 1

(ii) Sgrìobh sìos an luach aig x nuair a tha an luach as motha aig h a' tachairt. 1

[CRÌOCH A' ROINN 1]

[Tionndaidh an duilleag

ROINN 2 — 11 comharran
 Feuch AN DARA CUID Pàirt A NO Pàirt B

Pàirt A

12. Tha puingean A, B, agus C co-shreathach, agus tha B a' roinneadh AC.

- Tha co-chomharran $(4, 2, -5)$ aig A
- Tha co-chomharran $(7, -4, 1)$ aig B
- $|\vec{BC}| = 6$

(a) (i) Lorg $|\vec{AB}|$. 2

(ii) Sgrìobh sìos an co-mheas anns a bheil B a' roinn AC. 1

(b) Obraich a-mach co-chomharran C. 1

13. Tha òrdugh air a chruthachadh leis an dàimh tillteachais $u_{n+1} = \frac{2}{3}u_n + 8$, $u_7 = 20$.

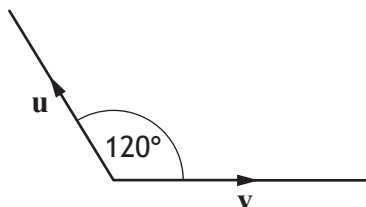
(a) Obraich a-mach an luach aig u_5 . 2

Tha an t-òrdugh seo a' dlùthachadh ri crìch nuair a tha $n \rightarrow \infty$.

(b) Obraich a-mach luach na crìche seo. 2

14. Is e meud a' cheàirn eadar na bheactoran $\mathbf{u}$ agus $\mathbf{v}$ 120° .

$|\mathbf{u}| = 4$ agus $|\mathbf{v}| = 5$.

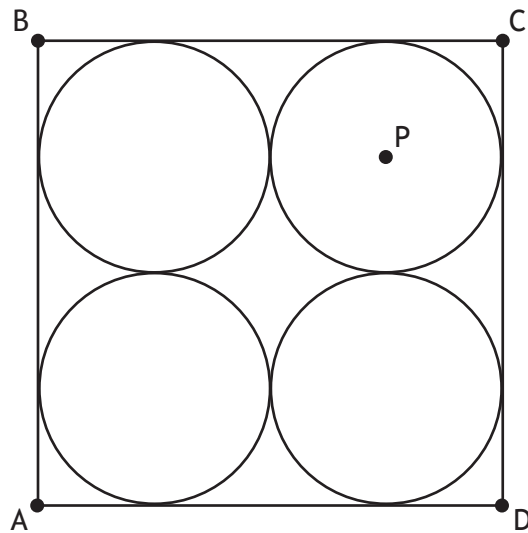
Obraich a-mach $\mathbf{u} \cdot (\mathbf{u} + \mathbf{v})$.

3

Pàirt B

15. Ann an ceàrnag ABCD tha ceithir cearcallan co-chòrdach.
Is e A a' phuing (2, 1), agus is e D a' phuing (10, 1).

Obraich a-mach co-aontar a' chearcaill aig a bheil meadhan P.

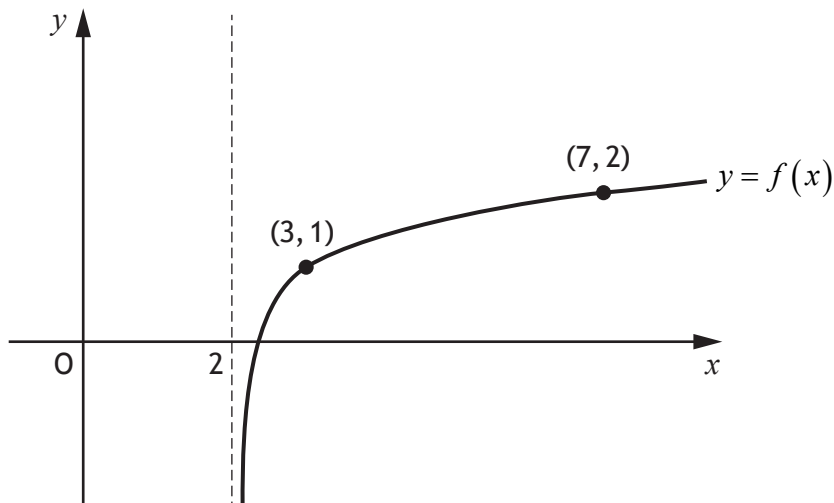
3

16. Obraich a-mach luach $\log_2 6 + \log_2 12 - 2\log_2 3$.

4

[Tionndaidh an duilleag

17. Tha fuincsean logairitheamach, f , air a mhìneachadh airson $x > 2$.
Tha an diagram a' sealltainn a' ghrafa aig $y = f(x)$.

Tha am fuincsean inbhersach, $f^{-1}(x)$, da-rìreabh ann.

- (a) Air an diagram ann an leabhran nam freagairtean agad, dèan sgeidse dhen ghraf aig an fhuincsean inbhersach seo. 2
- (b) Ma tha $f(x) = \log_5(x-2) + 1$, lorg co-chomharran na puing far a bheil $f^{-1}(x)$ a' dol tarsainn air a' y-axis. 2

[CRÌOCH A' ROINN 2]

[CRÌOCH A' PHÀIPEIR]

[DUILLEAG BHÀN]

NA SGRÌOBH AIR AN DUILLEIG SEO

[DUILLEAG BHÀN]

NA SGRÌOBH AIR AN DUILLEIG SEO